

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Anatolie Țurcan,

Judecători – Victor Boico, Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari, Ala Cobăneanu

judecând, fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Natalia Andronic și de către partea vătămată Lanovenco Irina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Saviuc Piotr XXXXX, născut la XXXXX, originar din r-nul XXXXX, domiciliat în mun. XXXXX, str. XXXXX, ap. XX,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.07.2014 - 15.02.2016;

Instanța de apel: 17.03.2016 - 08.06.2016;

13.03.2017 - 09.11.2017;

27.04.2018-15.06.2018

Instanța de recurs: 08.08.2017 - 09.11.2017;

31.01.2018 - 13.03.2018;

21.08.2018-11.12.2018

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 15 februarie 2016, Saviuc Piotr a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de I. Lanovenco privind încasarea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

1. De către organul de urmărire penală, P. Saviuc a fost învinuit că, în perioada lunii octombrie 2010, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de o a ajuta pe I. Lanovenco de a deschide o cursă pentru pasageri „Chișinău-Soci”, a primit de la ultima suma de 6 000 euro, echivalentul a 97 020 lei, conform cursului valutar al BNM la data săvârșirii infracțiunii.

2. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

2.1. *Procurorul*, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Saviuc Piotr să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal la 8 ani închisoare,

cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau a exercita activități legate de gestionarea mijloacelor bănești pe termen de 3 ani și admiterea integrală a acțiunii civile înaintată de partea vătămată. În argumentarea apelului s-a menționat că instanța eronat a apreciat probele și greșit a conchis că fapta incriminată nu întrunește elementele infracțiunii, fără a ține cont că, în cazul escrocheriei, victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere, element care în speță a fost demonstrat prin probe concludente și pertinente.

A menționat de asemenea că, P. Saviuc urmărea scopul dobândirii ilegale a mijloacelor bănești și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat la momentul intrării în stăpânire asupra acestora. Inculpatul a promis părții vătămate că, ruta este rentabilă și cu ajutorul acordat de el, va aduce venit și totul va merge bine.

La fel, prima instanță, la aprecierea probelor, nu a ținut cont de faptul că infracțiunea de escrocherie este materială și se consideră consumată din momentul trecerii ilegale a bunurilor proprietarului la cel vinovat, or, P. Saviuc, prin înșelăciune, denaturând informația privind proprietarul rutei pentru pasageri „Chișinău-Soci”, prezentându-se ca cufundător al SRL „DAC-Trans-Service”, prin abuz de încredere a dobândit de la I. Lanovenco suma de 6 000 euro.

2.2. Partea vătămată, a declarat apel în care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal și admiterea acțiunii civile.

În argumentarea soluției solicitate a invocat că, prima instanță eronat a conchis că partea vătămată încearcă să ducă în eroare instanța de judecată, declarând că inculpatul la prima întâlnire s-a declarat fondatorul firmei deținătoare a rutei „Chișinău-Soci”, deoarece martorul acuzării I. Marin nu a confirmat acest fapt în ședința de judecată, întrucât acuzarea a renunțat la audierea acestuia, iar în declarațiile depuse în cadrul urmăririi penale acesta nu a comunicat că, P. Saviuc își atribuise calitatea de fondator al SRL „Dac-Trans-Service”, dar a comunicat că din auzite știa că este directorul SRL „Sim-tur”. În acest sens, partea vătămată a indicat că, acuzarea a renunțat la audierea martorului I. Marin în ședința de judecată, deoarece el nu se afla în țară.

Potrivit declarațiilor martorului I. Marin date în cadrul urmăririi penale, ultimul la întâlnirea părții vătămate cu P. Saviuc nu l-a prezentat ca director al SRL „Sim-tur”, dar a specificat precum că știa din auzite că acesta deține această calitate. Ulterior, I. Marin a plecat și nu a asistat la discuția de mai departe, astfel, nu era prezent în momentul când P. Saviuc i-a povestit despre ruta „Chișinău-Soci”.

Între partea vătămată și inculpat a avut loc o înțelegere la baza căreia au fost puse 2 obligațiuni asumate de către inculpat și anume: cedarea dreptului de a exploata ziua de miercuri ruta „Chișinău-Soci” și asigurarea de către inculpat a posibilității realizării în viitor a dreptului părții vătămate de dispoziție asupra zilei de miercuri din ruta respectivă, în sensul posibilității cedării dreptului de a exploata această zi unei alte persoane la libera alegere, contra plată. Anume pentru această garanție de realizare a dreptului părții vătămate de dispoziție (în sensul cedării/vânzării neoficiale a zilei de miercuri), partea vătămată obligându-se să achite lui Piotr Saviuc suma de 15 000 euro, 6 000 din care au fost ulterior achitați. P. Saviuc i-a comunicat că, contractul de vânzare-cumpărare a rutei respective între ei nu va fi întocmit în scris (deoarece nu este permis de legislația în vigoare), însă el a garantat că, partea vătămată, la rândul ei, va putea să vândă/cedeze neoficial ruta menționată altei persoane, tot în acest fel. Cel mai

convingător și decisiv factor în formarea atitudinii de încredere din partea părții vătămate față de inculpat, a fost faptul că Piotr Saviuc activa în organele de poliție, după cum era încrezută, și anume, era șeful de tură în Aeroportul Internațional Chișinău.

S-a mai invocat, că prima instanță nu s-a pronunțat și nu a apreciat la justa valoare probele care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului, și anume declarațiile martorilor și CD-ul cu înregistrarea audio a convorbirii din 10.10.2011, probe care au fost respinse de către instanța civilă, fiind invocat că, suma de 6 000 euro reprezintă o parte din prețul achitat la înțelegerea neoficială și a fost transmisă lui Saviuc Piotr fără ca ultimul să elibereze în acest sens o recipisă, partea vătămată fiind decăzută din dreptul de a cere proba cu martori pentru dovedirea actului juridic, ca efect al nerespectării formei scrise a actului juridic.

Probele prezentate de acuzare au fost apreciate greșit, iar concluzia instanței de fond privind achitarea lui P. Saviuc este eronată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate.

4.1. În motivarea soluției instanța de apel a reținut că, probele prezentate de acuzare în susținerea învinuirii incriminate, nu dovedesc vinovăția acestuia de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, or, potrivit rechizitoriului înaintat, acuzatorul de stat nu a specificat motivul și metoda săvârșirii infracțiunii imputate lui Saviuc Piotr.

Astfel, instanța de apel verificând probele administrate prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punctul de vedere al concludenței, pertinentei, coroborării lor și veridicității acestora, a ajuns la concluzia că acestea, nu pot fi puse la baza adoptării unei sentințe de condamnare, or, din conținutul lor nu rezultă vinovăția lui P. Saviuc în săvârșirea infracțiunii de escrocherie.

5. Nefiind de acord cu decizia, cu recurs ordinar a contestat-o acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului declarat s-au invocat argumente similare ca și în cererea de apel, suplimentar indicând că, instanța de apel nu a analizat probele prezentate de procuror cum ar fi: declarațiile părții vătămate, ale martorilor M. Lanovenco, A. Mihailenco, M. Reus și E. Dandeu; conținutul CD-ului cu înregistrările audio ale convorbirilor și stenograma întocmită, în care inculpatul nu neagă că a primit sumele de bani indicate de către partea vătămată, dar refuză să elibereze careva recipise până când nu va fi achitată suma de 15 000 euro integral.

6. Prin decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție din 31 ianuarie 2017, recursul ordinar declarat a fost admis, casată total decizia instanței de apel dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. În motivarea deciziei, instanța de recurs a menționat că instanța de apel a admis erori procesuale, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar.

Colegiul penal a reținut că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a făcut trimitere la probele din dosar, și anume: declarațiile părții vătămate, martorilor E. Dandeu, A. Lanovenco, M. Lanovenco, A. Mihailenco, A. Ursan și M. Reus; procesul-verbal de confruntare din 28.10.2013 între partea vătămată și învinuit; CD-ul cu înregistrări audio ale convorbirilor și stenograma întocmită, concluzionând că acestea nu confirmă vinovăția lui P. Saviuc în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190

alin.(4) Cod penal, însă nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2017, apelurile declarate de către procuror și partea vătămată au fost admise, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță conform căreia P. Saviuc a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(4) Cod penal, la 7 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități privind administrarea și gestionarea bunurilor materiale și mijloacelor financiare pe termen de 4 ani.

8. Instanța de apel, în decizia adoptată, a constatat fapta și circumstanțele comiterii infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții mari, incriminate în rechizitoriu, concluzionând totodată că, deși inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin declarațiile părții vătămate, martorilor M. Lanovenco, E. Dandeuș, A. Lanovenco, A. Mihailenco, A. Ursan și M. Reus, precum și prin materialele cauzei cercetate în cadrul ședinței instanței de fond și apel.

În continuare, instanța de apel a concluzionat că, în speță, cu certitudine s-a constatat că în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele infracțiunii incriminate, latura obiectivă a căreia se realizează prin dobândirea ilicită a sumei de 97 020 lei de la I. Lanovenco, sub pretextul că o ajută să deschidă o cursă pentru pasageri „Chișinău-Soci”.

Totodată, s-a atestat că inculpatul a abuzat de încrederea căpătată față de partea vătămată, or, potrivit declarațiilor ultimei, aceasta nu mergea la înțelegere, dacă nu știa că P. Saviuc este polițist și dacă nu-i era prezentat ca un om de încredere. S-a menționat că inculpatul a avut acest plan bine gândit de la bun început, or, dânsul era conștient de lipsa unui drept legal de a vinde ruta, însă și-a mușamalizat aceste acțiuni de însușire prin înscenarea unui împrumut efectuat, ce se prezintă ca o schemă clasică de sustrageri. Mai mult decât atât, inculpatul s-a adresat în instanța civilă în baza contractului de împrumut nominalizat, deși de fapt el a însușit ilegal sume bănești de la partea vătămată. Astfel, prin declarațiile părții vătămate se confirmă faptul transmiterii sumelor de bani inculpatului și în special scopul cu care au fost transmiși banii, probă prin care se infirmă faptul împrumutului conform versiunii înaintate de P. Saviuc.

9. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul M. Burlacu în numele inculpatului, care a solicitat casarea totală a acesteia cu menținerea sentinței de achitare argumentând următoarele:

- acțiunile lui P. Saviuc nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, or, acesta într-adevăr a consultat-o pe partea vătămată cum se deschide o rută de transport de pasageri, dar a făcut aceasta amical, iar ulterior i-a acordat lui I. Lanovenco un împrumut în sumă de 176 000 lei pentru dezvoltarea afacerii, prin urmare, lipsește temeiul de tragere a lui P. Saviuc la răspundere penală;

- în speță nu au fost prezentate dovezi, care ar fi indicat la prejudiciabilitatea faptelor lui P. Saviuc;

- nu pot fi puse la baza unei hotărâri de condamnare stenogramele convorbirilor telefonice dintre inculpat și partea vătămată, deoarece au fost efectuate cu încălcarea prevederilor art.94 Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament, poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat;

-nu s-a probat dezinformarea sau prezentarea realității vădit false părții vătămate, de vreme ce aceasta a cunoscut despre condițiile punerii în circuit a autocarului său, încheind în acest sens contractul de locațiune cu SRL „DAC Trans Service”, fiind preîntâmpinată despre faptul nerentabilității rutei „Chișinău-Soci”.

10. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2018 recursul ordinar declarat a fost admis, casată decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

11. În argumentarea deciziei adoptate Colegiul penal lărgit a reținut că, partea descriptivă a deciziei nu cuprinde analiza probelor pe care s-a bazat instanța pronunțând hotărârea respectivă, instanța nu a indicat din ce motive probele au fost reapreciate, admise ori respinse.

S-a mai reținut că la baza deciziei de condamnare, instanța de apel a pus doar declarațiile părții vătămate și martorilor M. Lanovenco, E. Dandeuș, A. Lanovenco și A. Mihailenco, care în majoritate sunt rude ale părții vătămate și care au făcut declarații din cuvintele lui I. Lanovenco, fără a fi apreciate declarațiile martorului M. Reus, care a fost audiat în ședința instanței de apel. Astfel, în textul deciziei a fost redat doar un pasaj din declarațiile martorului M. Reus făcute în instanța de fond, și anume: „...soția lui P. Saviuc a avut în gestiune ruta Chișinău-Soci, iar peste 2-3 ani **a decis să o vândă** lui I. Lanovenco...”. Însă, Colegiul cercetând materialele cauzei, inclusiv declarațiile martorului menționat, a constatat că nici la urmărirea penală, nici în cadrul instanțelor de judecată, M. Reus nu a declarat că P. Saviuc a decis să vândă cursa Chișinău-Soci. Potrivit aceluiași martor, *persoana fizică nu poate să vândă altei persoane fizice ruta, deoarece legea nu permite, ruta fiind proprietatea întreprinderii care a fost câștigată la concurs*. Prin urmare, instanța de recurs a constatat că instanța de apel a redat incorect declarațiile unui martor care au fost puse la baza hotărârii de condamnare.

S-a mai reținut, că instanța de apel a pus la baza deciziei stenograma convorbirilor dintre I. Lanovenco, P. Saviuc și A. Mihailenco, însă nu s-a pronunțat asupra modalității de obținere a acesteia, prin prisma prevederilor art.94 Cod de procedură penală.

În altă ordine de idei, Colegiul penal a mai reținut că instanța de apel nu a dat nici o apreciere și nu s-a pronunțat vis-a-vis de deciziile nr.2a-4649/14 din 18.03.2014 și nr.2ra-2288/14 din 29.10.2014, privind încasarea de la I. Lanovenco în beneficiul lui I. Saviuc a sumei de 11 000 euro, dobânda de întârziere în sumă de 31 549 lei și taxa de stat în sumă de 9 980 lei.

Concomitent, Colegiul a mai remarcat că, în motivarea deciziei, instanța de apel a indicat că acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată urmează a fi admisă în principiu, asupra acesteia urmând a se expune instanța civilă, însă potrivit dispozitivului deciziei, instanța de apel a omis să se pronunțe asupra acțiunii civile, și cu toate că prin încheierea din 09.11.2017, corectează omisiunea din dispozitivul deciziei, totuși, în dispozitivul deciziei pronunțată integral la 21.12.2017, nu se regăsește mențiunea cu privire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, astfel constatându-se cert că motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2018 apelurile declarate de către acuzatorul de stat și partea vătămată I. Lanovenco au fost respinse ca nefondate.

În argumentarea deciziei adoptate instanța de apel a relevat că, în cadrul urmăririi penale, nu au fost administrate suficiente probe care să demonstreze cu certitudine și indubitabil existența faptei incriminate, ca fiind comisă de către P. Saviuc, în situația în care întreaga învinuire este bazată exclusiv pe declarațiile părții vătămate I. Lanovenco, cât și a martorilor E. Dandeuș, A. Lanovenco și M. Lanovenco, care sunt rude a părții vătămate și care au făcut declarații doar reieșind din cele comunicate nemijlocit de către pătimită. Mai mult, nici declarațiile martorului A. Mihalcenco, care este prietena părții vătămate, cât și declarațiile martorilor A. Ursan și M. Reus, nu confirmă existența faptei infracționale, iar înregistrarea audio anexată la dosar, în calitate de probă, a fost administrată cu încălcarea rigorilor art.94 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală.

Instanța de apel respins ca fiind declarativ și formal argumentul expus de către partea vătămată, referitor la faptul, că inculpatul ar fi insistat să încheie un contract fictiv de împrumut a sumei de 11 000 euro, în vederea asigurării restituirii sumei restante din vânzarea neoficială a rutei „Chișinău-Soci”. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18.03.2014 menținută prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11.10.2014, instanțele judiciare au constatat evident faptul că contractul menționat reprezintă un act legal, care produce efecte juridice și confirmă integral tranzacția prin care lui I. Lanovenco i-a fost transmisă suma de 11 000 euro cu titlu de împrumut, fiind întocmit în acest sens și un contract legalizat, autentificat notarial. Tot în acest sens, instanța de apel a remarcat că faptul pretins de partea vătămată în prezenta cauză penală, precum că contractul de împrumut ar fi unul fictiv, nu poate fi reținut, având în vedere că în privința contractului de împrumut încheiat există deja hotărâri irevocabile, or, hotărârea judecătorească reprezintă un act de dispoziție a instanței judecătorești prin care se soluționează fondul pricinii și îi revine un rol de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor ocrotite de lege și dispune de puterea lucrului judecat.

La acest capitol instanța de apel a mai reținut că, chiar și dacă partea vătămată a menționat caracterul fictiv al contractului de împrumut nr.9130 din 20 octombrie 2010, încheiat între I. Lanovenco și P. Saviuc la notarul public A. Florea, acest fapt nu poate fi reținut în general, deoarece pretinsa însușire prin înșelăciune și abuz de încredere de către P. Saviuc a sumei de 11 000 euro, nu poate fi examinată în prezentul proces penal, învinuirea în acest context nici nu a fost înaintată lui P. Saviuc.

Referitor la argumentul expus de către procuror și pătimită, cu privire la CD-ul și stenograma convorbirii între pătimită și inculpat, din care ar reieși precum că a solicitat de la P. Saviuc să-i elibereze recipisele pentru sumele primite în contul prețului rutei și anume suma de 6 000 euro, iar inculpatul nu neagă primirea a careva sumei bănești, urmează a se menționa că, nemijlocit fraza din stenograma „А я же не говорю, что ты мне их не дала”, nu poate servi probă în susținerea învinuirii și nu poate fi pusă la baza unei decizii de condamnare, or, aceasta nu probează nemijlocit faptul că inculpatul P. Saviuc ar fi primit suma de 6 000 euro, așa cum i se incriminează potrivit rechizitoriului. Mai mult, proba dată nici nu este susținută de careva alte date confirmative în acest sens, în afară de declarațiile martorului A. Mihalcenco și ale pătimitei, relatări care însă nu pot servi temei de condamnare, în situația unui interes sporit în vederea favorizării situației părții vătămate.

În acest context, instanța de apel a mai reiterat și faptul că, la momentul în care partea vătămată și martorul A. Mihalcenco au mers la P. Saviuc, între partea vătămată și inculpat existau mai multe tranzacții neoficiale cu privire la parcarele autocarului, plata șoferilor lui P. Saviuc, iar din stenograma vizată nu se confirmă că inculpatul refuză eliberarea unei recipise anume pentru suma de 6 000 euro preținși de către partea vătămată.

Instanța de apel a mai reținut și faptul că nu și-a găsit confirmare argumentul precum că inculpatul P. Saviuc s-a prezentat pătimatei ca cofondator al SRL „DAC Trans Service” și aceasta, din motivul dat, ar fi fost de acord să încheie tranzacția neoficială de vânzare a rutei. Deși, martorul Iu. Marin nu a fost audiat în ședința instanței de fond, acuzatorul de stat refuzându-se de acest martor, instanța de apel a reținut că martorul în cauză, în cadrul urmăririi penale, a declarat că le-a făcut doar cunoștință lui I. Lanovenco cu P. Saviuc, fără a menționa că ultimul este cofondator al SRL „DAC Trans Service”, indicând doar la existența firmei „Sim-tur” SRL.

Referitor la stenograma convorbirilor telefonice, instanța de apel a reiterat că partea vătămată, a acționat în acest caz, cu o tentă provocatoare, prin înregistrarea discuției cu inculpatul, iar la rândul său, organul de urmărire penală, cu încălcarea rigorilor art.94 alin.(1) pct. 2), 4), 6) Cod de procedură penală, a admis această înregistrare în calitate de probă, care a fost efectuată în afara procesului penal, până la emiterea ordonanței de începere a urmăririi penale din data de 29.05.2013, înregistrare care a fost efectuată de către o persoană care nu este în drept să efectueze acțiuni procesuale, nefiind posibilă verificarea autenticității înregistrării audio vizate.

În concluzie instanța de apel a relevat că, din probele cauzei, rezultă că inculpatul „a ajutat-o” pe I. Lanovenco să pună în circuit autocarul care îi aparținea, nefiind însă confirmat faptul „cedării” rutei internaționale, precum și dezinformarea sau prezentarea a realității vădit falsă părții vătămate, de vreme ce partea vătămată a cunoscut despre condițiile punerii în circuit a autocarului său, încheind în acest sens contractul de locațiune cu SRL „DAC Trans Service” și în cele din urmă fiind preîntâmpinată de la bun început despre faptul nerentabilității rutei „Chișinău-Soci”, fapt confirmat atât prin declarațiile inculpatului, cât și prin declarațiile martorului M. Reus, care a susținut că i-a comunicat lui I. Lanovenco că-i v-a fi complicat să dirijeze procesul tehnologic la o așa rută complicată.

13. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare acuzatorul de stat și partea vătămată I. Lanovenco, care au invocat prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, invocând următoarele argumente:

- probele prezentate de acuzare au fost selectiv preluate din soluția adoptată de prima instanță, acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii și anume dobândirea ilicită prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, în proporții mari;

- vinovăția lui P. Saviuc a fost dovedită prin declarațiile părții vătămate, care a declarat că inculpatul prin escrocherie a dobândit de la ea suma de 6 000 euro relatând amănunțit toate circumstanțele în care această sumă a fost transmisă inculpatului;

- declarațiile părții vătămate coroborează cu depozițiile martorului A. Mihailenco, care a declarat că I. Lanovenco a procurat un autocar și o rută spre Soci, pentru rută trebuia să achite 15 000 euro, avans a transmis 4 000 euro, iar ulterior 2 000 euro; martorului M. Reus, care a menționat că inculpatul a avut în gestiune ruta Chișinău-Soci, iar ulterior a decis să o înstrăineze lui I. Lanovenco, martorului E. Dandăș E., care a menționat că i-a transmis cu împrumut părții vătămate 15 000 de euro, deoarece acesta procurase un autocar și avea nevoie de bani pentru devamare, ulterior a aflat că I. Lanovenco i-a comunicat că

ea a găsit o posibilitate de a procura o zi din ruta Chișinău-Soci, care se vinde pentru suma de 15 000 euro, după care a aflat că persoana dată a înșelat-o deoarece această rută nu putea fi vândută; martorului M. Lanovenco, care a relatat că fiica sa trebuia să cumpere de la o persoană pe nume Petru ruta Chișinău-Soci pentru suma de 15 000 euro, în contul acestei sume i-a transmis 4 000 euro și prin transfer 2 000 euro;

- declarațiile părții vătămate și martorilor au fost confirmate prin probele scrise și anume: plângerea părții vătămate (f.d.22 vol. I); copia contractului de împrumut din 20.10.2010, în care se stipulează că I. Lanovenco a împrumutat de la P. Saviuc suma de 11 000 euro, cu data de scadență 25.12.2010 (f.d.28 vol. I); adeverința, prin care se confirmă că autobuzul de model „Setra S315HD”, a fost înmatriculat la 20.09.2008 pe numele lui A. Saviuc, iar de la data de 30.04.2009 este transmis în locațiunea SRL „Dac Trans Service” (f.d.41 vol. I); descifrarea convorbirilor din 10.10.2011 dintre I. Lanovenco, P. Saviuc și A. Mihailenco (f.d.45-53 vol. I); răspunsul SRL „Dac-Trans–Service” din 10.04.2013, prin care se dovedește că P. Saviuc nu a activat la această întreprindere, inducând-o în eroare pe partea vătămată (f.d.66-67 vol. I); contractul de locațiune din 19.10.2010 încheiat între I. Lanovenco și SRL „Dac-Trans–Service” (f.d.118 vol. I); procesul-verbal de ridicare de la I. Lanovenco a unui disc cu înregistrări (f.d.124 vol. I); stenograma convorbirilor dintre I. Lanovenco, P. Saviuc și A. Mihailenco; procesul-verbal de ridicare a informației despre conturile bancare a SRL „Dac-Trans-Service” (f.d.135 vol. I); procesul-verbal de confruntare dintre I. Lanovenco și P. Saviuc, (f.d.147 vol. I);

-din declarațiile părții vătămate rezultă că aceasta intenționa să procure o rută pentru autocar, inculpatul a convins-o că el este administratorul acelei întreprinderi de transport, a intrat în încrederea ultimei, urmare a faptului că a intrat în încrederea părții vătămate, prin înșelăciune i-a vândut un bun, produs care în sine nu putea fi vândut, având în vedere că înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului: denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de firmă și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei privitor la marfă, contraprestație, preț, echivalent etc; utilizarea unor împrejurări, echipamente, documente fictive sau false; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru informarea victimei ș.a., întocmirea aceluși contract de împrumut a tins a legaliza intențiile de însușire, fapt și realizat de către el, inclusiv prin chemarea părții în judecată;

-este absolut eronată afirmația Colegiului penal precum că, partea vătămată care avea studii juridice, nu a putut explica de ce s-a bazat pe încrederea în P. Saviuc și a semnat contractul de împrumut la data de 20.10.2010 pentru suma de 11 000 euro, bazându-se pe faptul că ultimul v-a întocmi o recipisă pentru suma de 6 000 euro, or, potrivit declarațiilor lui I. Lanovenco, aceasta nu mergea la înțelegere, dacă nu știa că P. Saviuc este polițist și dacă nu-i era prezentat ca un om de încredere. Consideră că de la bun început inculpatul a avut un plan bine gândit, conștientizând lipsa unui drept legal de a vinde ruta, și-a mușamalizat aceste acțiuni de însușire prin darea unui împrumut efectuat, ce se prezintă ca o schemă clasică de sustrageri. Mai mult, inculpatul s-a adresat în instanța civilă în baza contractului de împrumut nominalizat, deși de fapt el a însușit ilegal sume bănești de la partea vătămată;

-acuzarea atestă că în acțiunile inculpatului se reflectă elocvent existența laturii obiective a infracțiunii, în realizarea scopurilor sale de dobândire ilicită a unui bun străin, inculpatul a recurs la înșelăciune și abuz de încredere, iar partea vătămată considerând că inculpatul este colaborator al poliției, a apreciat acțiunile acestuia ca fiind de bună-credință;

- instanța de apel eronat a interpretat prevederile art.94 alin.(1) pct.2), 4), 6) Cod de procedură penală, și a exclus ca probă înregistrarea audio efectuată de pătimită, ori la cazul din speță această probă nu a dus careva atingeri drepturilor bănuitului, învinuitului. Mai mult ca atât, partea vătămată a indicat sursa administrării acesteia, care ulterior prin ordonanță a fost recunoscută drept probă;

-partea vătămată a înaintat un demers în cadrul ședinței instanței de apel din 15.06.2018, prin care a solicitat dispunerea constatării tehnic-științifică fonoscopice la CNEJ, pentru a verifica și stabili dacă vocea de pe înregistrările anexate la dosarul penal pe discul CD, aparțin inculpatului, însă instanța, prin încheierea din 15.06.2018, a respins, ca fiind neîntemeiat demersul, invocând motive irelevante, lipsind astfel partea acuzării și partea vătămată de posibilitatea de a prezenta probe suplimentare, necesare pentru aflarea adevărului și soluționarea justă și obiectivă a cauzei, ce nu poate fi acceptat;

- din conținutul înregistrării audio cu certitudine se poate deduce că tematica convorbirii între partea vătămată și inculpat era ziua de miercuri din ruta procurată neoficial de la P. Saviuc și că suma de 6 000 euro deja era achitată de către partea vătămată, pentru care fapt aceasta solicita să-i fie eliberată o recipisă, însă instanța de fond neîntemeiat nu a luat în considerație această probă.

14. Judecând recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea totală a hotărârii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: **dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu**, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: **dacă fapta întrunește elementele infracțiunii**, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau contravențional au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Analizând conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal lărgit consideră că recurenții invocă temeiul pentru casare prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură

penală și anume: „instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”.

Conform actului de învinuire înaintat de acuzatorul de stat, inculpatului i se incriminează comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, comisă cu cauzarea de daune în proporții mari.

Prima instanță l-a achitat pe P. Saviuc de învinuirea adusă, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, concluzie menținută de către instanța de apel.

Instanța de apel în motivarea soluției sale a concluzionat, că instanța de fond corect a conchis, că în cazul dat lipsește fapta infracțiunii incriminate lui P. Saviuc și corect a emis în privința acestuia o sentință de achitare. Astfel, decizia instanței de apel va fi analizată de către Colegiul penal lărgit, în cumul cu sentința primei instanțe.

Analizând hotărârea primei instanțe, Colegiul lărgit constată, că instanța a emis o sentință contradictorie, menținută de către instanța de apel, deoarece concluziile instanței în partea descriptivă a sentinței vin în contradicție cu dispozitivul.

Astfel, Colegiul consideră esențial de elucidat faptul că, prin prisma conținutului sentinței și deciziei în cumul: Potrivit sentinței de achitare, în partea descriptivă, prima instanță a indicat: „*indicând cele două modalități cumulative (înșelăciunea și abuzul de încredere) acuzatorul de stat nu indică care a fost modalitatea de comitere, prin ce se confirmă înșelăciunea și abuzul de încredere, or, ambele modalități sunt diferite în specificul lor, iar în acțiunile incriminate ce intră în latura obiectivă a infracțiunii, se indică doar formal și cu titlu de concluzie (...) Totodată, rechizitoriul se limitează la o expunere succesivă a probelor, anume a depozițiilor părții vătămate și martorilor și documentelor anexate, fără a se indica care anume probe dovedesc elementele din latura obiectivă a infracțiunii, anume modalitatea concretă de comitere a infracțiunii incriminate. Instanța de judecată constată faptul că probele examinate în cadrul ședinței de judecată, nu dovedesc săvârșirea de către Saviuc Piotr a infracțiunii incriminate, și că în urma unei minuțioase examinări judecătorești privind învinuirea lui Saviuc Piotr cu certitudine s-a constatat că faptele lui nu întrunesc elementele infracțiunii imputate”. Astfel, prima instanță arată, că nu este întrunită latura obiectivă a infracțiunii incriminate inculpatului, prin faptul că nu s-a constatat modalitatea de săvârșire a escrocheriei, semnalând temeiul de achitare fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.*

În dispozitivul aceleiași sentințe instanța de fond a hotărât: „Se achită Saviuc Piotr învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența infracțiunii.”

În continuare Colegiul atestă că, la judecarea apelurilor, instanța de apel nu a corectat eroarea admisă de instanța de fond, or, aceasta în conformitate cu prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, era obligată în afară de temeiurile invocate în cererea de apel, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei.

Potrivit deciziei, în partea descriptivă instanța de apel a indicat: „cercetând probele prezentate de către partea acuzării și partea apărării cercetate în ședința de judecată în instanța de apel, consideră că instanța de fond a stabilit corect situația de fapt, constatând necesitatea achitării inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, corect stabilind că nu s-a constatat existența faptului infracțiunii incriminate.”

Analizând temeiurile de achitare din partea descriptivă și din dispozitivul sentinței care a fost menținută prin decizia instanței de apel, Colegiul observă o neconcordanță în

stabilirea temeiului ce stă la baza achitării lui P. Saviuc, fiind constatate în sentință și decizie concluzii cu temeuri de achitare diferite: „nu s-a constatat existența faptei infracțiunii”, și „fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii”, temeuri prevăzute de art.390 alin.(1) pct.1) și 3) Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art.390 alin.(1) Cod de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă: 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii; 2) fapta nu a fost săvârșită de inculpat; 3) fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii; 4) fapta nu este prevăzută de legea penală; 5) există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Colegiul penal lărgit atestă că menționarea concomitentă a 2 temeuri de achitare care se exclud reciproc, în aceeași hotărâre judecătorească, este o eroare de procedură, fapt ce relevă prezența temeiului pentru recurs - „motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii”, care este prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis erori de drept, care nu pot fi corectate de instanța de recurs, astfel decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlătore erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se expună asupra tuturor motivelor apelurilor, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.art.417-418 Cod de procedură penală.

15.În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Natalia Andronic și de către partea vătămată Lanovenco Irina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2018, în cauza penală în privința lui *Saviuc Piotr* și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 10 ianuarie 2019.

Președinte

Anatolie Țurcan

Judecători

Victor Boico

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu